

Zbigniew Wieczorek

Akademia Nauk Stosowanych w Raciborzu

„DZIWNY JEST TEN ŚWIAT” – KILKA UWAG NA MARGINESIE WYSTAWY KOLAŻY DR KAROLINY STANIECZEK

Szanowni Państwo!¹

Dzięki otwartości i życzliwości dra Henryka Kretka oraz mgra Piotra Muchy, organizatorów IV Seminarium Eunomii „Społeczeństwo obywatelskie w demokracji – bilans – perspektywy – dylematy”, podjęliśmy próbę wkomponowania w wydarzenie również głosu ze świata sztuki. Zwróćmy uwagę, że sztuka również jest językiem! Jest językiem, który rzuca poznawcze światło na nasze ludzkie problemy i dylematy. Sztuka posiada swoje własne, fascynujące metody, by dotrzeć do odbiorców i postawić istotne pytania i by zwrócić uwagę na ważne ludzkie sprawy.

Mam zaszczyt zaprosić Państwa na wystawę kolaży dr Karoliny Stanieczonek, wykładowczyni Akademii Nauk Stosowanych w Raciborzu na kierunku Edukacja Artystyczna. Wystawa prezentuje drobny fragment bogatej i różnorodnej twórczości artystki, która wyraża się poprzez techniki druku wklęsłego (akwaforty, suchoryty), malarstwo, rysunek czy instalacje artystyczne. Dzisiaj zapraszamy Państwa na wystawę kolaży. Kolaże są powiększone, wydrukowane specjalnie na okoliczność naszego dzisiejszego spotkania i ujednolicone estetycznie poprzez ekspozycję w dopasowanych ramach.

Jestem przeciwnikiem koncepcji, że sztuka jest czystą subiektywnością. Sztuka ma coś wspólnego z rozumem, sztuka ma coś wspólnego z poznaniem. Jestem także przeciwnikiem zdania, że o sztuce nie można nic powiedzieć, bo to takie wielkie „sacrum” i każda interpretacja czy opinia narusza artystyczne „sacrum” poprzez „profanum” mowy. W istocie jest zupełnie odwrotnie. Sztuka jest wartością społeczną, sztuka ubogaca ludzką społeczność, a my ludzie komunikujemy o wartościach, posługując się mową. Jeżeli nie mówimy o sztuce, o naszym odbiorze sztuki, to tym samym upośledzamy jej istotę. Pozwólmymy więc sobie na realizację ludzkiej potrzeby nazywania rzeczywistości, mówienia o niej, pozwólmymy sobie na dzielenie się naszym odbiorem sztuki w ramach naszej, akademickiej wspólnoty.

Będę chciał Państwa zachęcić do odwiedzin wystawy, prowokując poprzez podzielenie się moim spojrzeniem na prace dr Karoliny Stanieczonek. Czujcie się Państwo zaprosze-

¹ Artykuł stanowi zapis (z autorskimi poprawkami i niewielkimi skrótami) zaproszenia na wystawę kolaży dr Karoliny Stanieczonek pt. „Dziwny jest ten świat”, którą wygłosił kurator wystawy, dr Zbigniew Wieczorek, podczas sesji plenarnej IV Seminarium pisma *Eunomia* w dniu 13 marca 2026 roku w Akademii Nauk Stosowanych w Raciborzu.

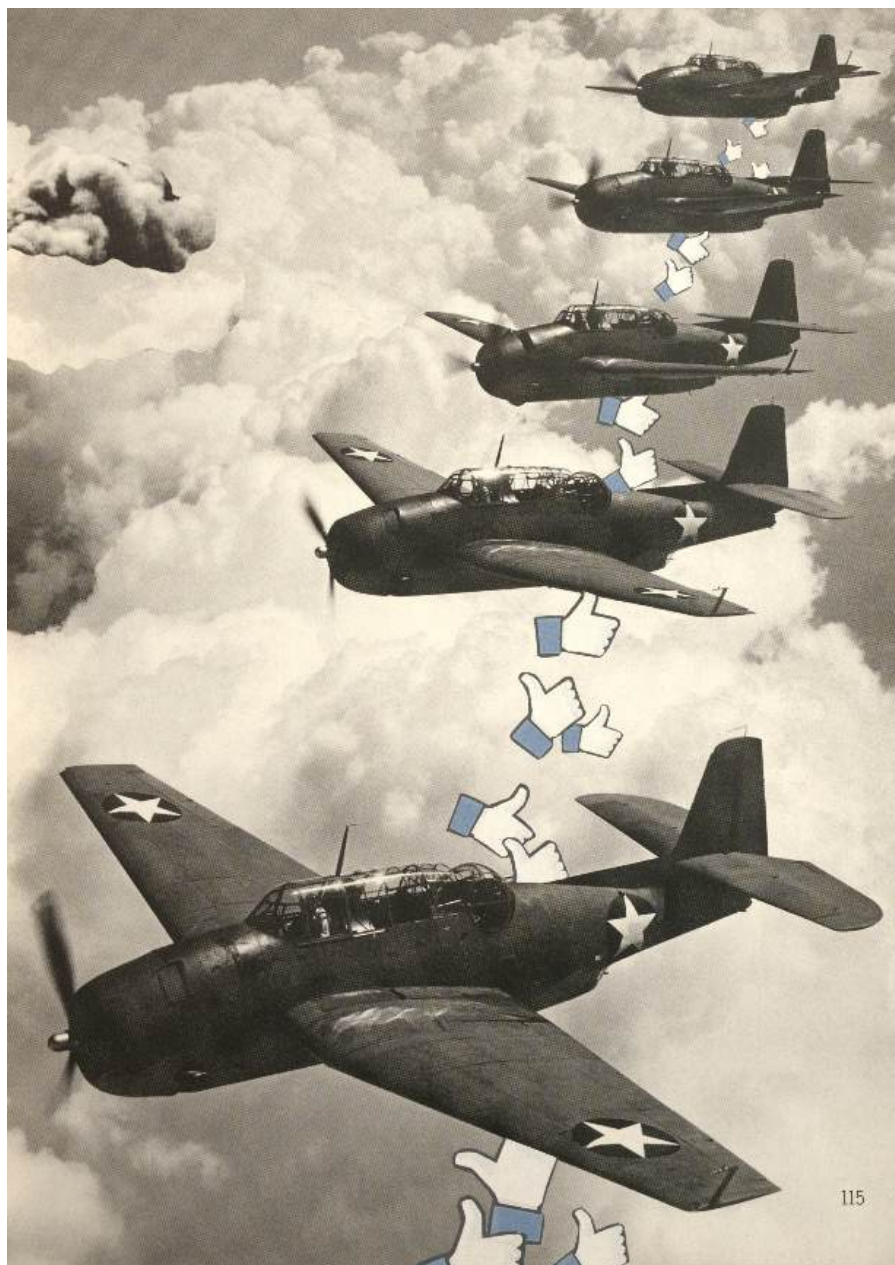
ni do przekroczenia czy zanegowania moich interpretacji. Na tym właśnie, na krytycznej wymianie poglądów, buduje się bowiem wspólnota akademicka.

„Ściemnia się”, kolaż analogowy

Mamy tu do czynienia z urzekającym kolażem pod tytułem „Ściemnia się”. Pragnę nawiązać do wypowiedzi Profesora, Premiera Jerzego Buzka odnośnie do doświadczania „innego świata”. Tak sobie tłumaczę, że kiedyś świat był bardzo bliski, rozumiały i ciepły. Kiedyś świat był malutki, oswojony i nagle przed nami otwiera się ogrom tego niesamowitego uniwersum, które w jakiś sposób jest jednak ciemne także dlatego, że jest niepoznane. Wychodzimy ze świata dziecięcego i musimy dojrzeć, tak jak podkreślano w wielu wystąpieniach podczas dzisiejszego seminarium. Mówiliśmy o tym, że wchodzimy w nieznane, że ilość nowych wyzwań, które przed nami stoją, zdecydowanie różnią się od rzeczywistości do której przywykliśmy. A więc „ściemnia się” i możemy sobie na to patrzeć indywidualnie, intymnie, a jednocześnie zatrzymać się przy myśli o tym nowym świecie, o nowych wyzwaniach, które przed nami.

Cudownością dzieł sztuki jest to, że zmuszają jakby do zatrzymania. Natłok myśli, dźwięków i obrazów, które otaczają nas na co dzień przytłaczają, a dzieło sztuki stoi przed nami i mówi: „Pomyśl, zatrzymaj się, nie spiesz się.” „Masz czas. Zapytaj siebie samego, czego tutaj doświadczasz!”

„Bez komentarza 1”, kolaż analogowy

Następny kolaż pod lekko prowokacyjnym tytułem „Bez komentarza”, ale Państwo być może powoli odczytujecie intencję, że wojny stały się w pewnym sensie „wydarzeniem” w mediach społecznościowych. Banalizacja śmierci, banalizacja percepcji konfliktów współczesnego świata. Ktoś pisze „bombardują Iran”, a ktoś odpowiada: „Ok, super”! Zastępujemy prawdziwą refleksję „twitami”, „lajkami”, „dyslajkami”. Czy w taki sposób powinniśmy się komunikować na tak ważne tematy?

Wystawa „Dziwny jest ten świat” oferuje zwiedzającym trzy kolaże związane z problematyką kobiecą, feministyczną. To tematy szczególnie mi bliskie.

„Po zakończonej pracy włóż majtki”, kolaż analogowy

Pierwszy „feministyczny” kolaż... Niektóre dziewczyny ciężko pracują, niektóre pracują nieco inaczej, jednak wszystkie znajdują się w tym samym świecie. Pojawia się pytanie: „Które z nich potrafią się bardziej śmiać?”

„Bez tytułu 2”, kolaż analogowy

Niektóre dziewczyny są ubrane w wojskowe uniformy, a inne ubierają się zgodnie z rozkazami „dyktatorów” mody. Gdzie w tym wszystkim miejsce dla wolności wyboru? Gdzie wolność?

„Która sztuka najmniej kaloryczna”, kolaż analogowy

W świecie w którym przyszło nam żyć, bo „dziwny jest ten świat”, są ludzie, którzy takich dylematów „kalorycznych” jak dystygowana pani z kolażu Karoliny Stanieczonek nie mają. Mamy tutaj konfrontację dwóch nieprzystających do siebie światów.

Zwróćmy uwagę, że technika tworzenia kolaży przez artystkę jest lekka, minimalistyczna. Prace nie są przeciążone, są krzykiem, wybuchem myśli, wrażliwości i wartości.

„Bez komentarza 4”, kolaż analogowy

Pomyślmy o terażniejszości. Pomyślmy o dzieciach Ukrainy, Palestyny i Iranu którym odebrano dzieciństwo, odebrano życie.

„Golasy na poważnie 3”, kolaż analogowy

„Golasów” było więcej, lecz ze względów obyczajowych nie pokazaliśmy wszystkich... 😊

My, ludzie, wymyślamy potężne technologie, ale czy pamiętamy, że nasze ciała są takie drobne i kruche, jakbyśmy byli nadzy wobec tych technologii. Jest coś niesamowitego w fakcie, iż jako gatunek wymyślamy coś niebywale potężnego, a jako ludzie dalej jesteśmy tacy delikatni, krusi, słabi. Może więc warto czasem przypomnieć sobie o fizyczności, kruchości naszych ciał, aby może z lepszej perspektywy patrzeć na innych, albo lepiej zrozumieć swoją własną sytuację?

„Sarenka”, kolaż analogowy

Dyktatorzy lubią się fotografować ze zwierzętami, ale czy zapytali zwierzęta o zgodę? Oczywiście, w tej pracy znajdziemy pętlę. Widzimy tam znanego powszechnie dyktatora. Dyktator nieżyjący, ale jego duch jakby nie do końca umarły, a sarenka się mocno dziwi, z kim jest na fotografii, bo tego pana już nie ma, a sarenka jest, bo natura ostatecznie przetrzyma ludzkie szaleństwo.

„W objęciach”, kolaż analogowy

Świat jest niebezpieczny, świat jest niebezpiecznym miejscem i może winniśmy sobie odrobinę czułości, współczucia, opiekuńczości? Świat nie jest dla nas generalnie nazbyt bezpiecznym miejscem, bez względu na to, jakie reformy czy innowacje technologiczne wdrożymy. W tym kontekście przypomina mi się słynna myśl Blaise’a Pascala o „trzcinie myślącej”:

„Człowiek jest tylko trzcina, najwęższą w przyrodzie, ale trzcina myślącą. Nie potrzeba, by cały świat uzbroił się, aby go zmiażdżyć: mgła, kropla wody wystarczą, aby go zabić. Ale gdyby nawet wszechświat go zmiażdżył, człowiek byłby i tak czymś szlachet-

niejszym niż to, co go zabija, ponieważ wie, że umiera, i zna przewagę, którą wszechświat ma nad nim. Wszechświat nie wie nic o tym. Cała godność człowieka jest w myśli”².

Warto na koniec raz jeszcze podkreślić zasadę wolności w interpretacji. Chciałem Państwa tylko troszeczkę sprowokować, a przede wszystkim zachęcić do własnych duchowych podróży. Jestem przekonany, że kolaże z wystawy „Dziwny jest ten świat” nie pozostawią nikogo obojętnym. Mam szczególny przywilej cieszyć się nimi od kilku lat i chcę, by na stałe pozostały w moim „prywatnym” artystycznym świecie. Czy będzie to także Państwa świat?

Dane kontaktowe

Zbigniew Wieczorek, zbigniew.wieczorek@akademiarac.edu.pl

² B. Pascal, *Myśli*, fragm. 264, tłum. T. Żeleński (Boy), w nowym układzie według wydania J. Chevaliera, Wydawnictwo Onepress, Gliwice 2019, s. 120.